

ELEVER KAN MED VILJE UTSETTE SEG FOR Å BLI TATT I JUKSING ELLER AV REN VANVARE KOMME UNDER MISTANKE FOR FORSØK PÅ JUKS

I det følgende skal vi belyse dette problemet og samtidig peke på enkle, men viktige forholdsregler som du bør følge for å unngå den risiko og de vansker som dette alltid vil føre med seg for enkelt-elever. Dette er spesielt viktig nå med elevenes bruk av de personlige datamaskinene i hele opplæringsløpet. De lenkene som er gitt i denne teksten bør du følge – de leder til mye som kan være nyttig for deg.

Legg spesielt merke til tipsene om hvordan du organiserer henvisninger, lenker og litteratur-liste i Leif Harboes dokument ”God bruk av kilder i skolearbeidet “: Se denne lenken:

<http://norskboke.no/sprak/kildebruk.htm>

PROBLEM 1:

ELEKTRONISKE/TEKNISKE “DIPPEDUTTER” SOM VESKENE OG/ELLER LOMMENE ER FULLE AV KAN INNEHOLDE INFORMASJON (ELEKTRONISKE “JUKSE-LAPPER”) OG/ELLER GI MULIGHET FOR KOMMUNIKASJON MED ANDRE

LØSNING:

Under prøver og ved eksamener skal alle slike slås av (evt. settes i lydløs modus), legges i veska (skolesekken) som så skal settes på et sted som anvises av prøve-/ eksamensvakta.

PROBLEM 2:

NÅR DET SKRIFTLIGE ARBEIDET VI LEVERER IKKE ER FULLSTENDIG EGENPRODUSERT – HVA FORETAR VI OSS DA?

LØSNING:

Kildehenvisning, kildehenvisning, kildehenvisning!

NÅR SKAL JEG OPPGI KILDER?

Det kan noen ganger kanskje være vanskelig å vurdere når du skal oppgi kilder, men som hovedregel kan vi si at du skal oppgi kilde **når du**:

- **siterer** (*direkte sitat*)
- **parafaserer**, dvs. bruker *indirekte sitater*
- **henviser til** tekster, **braker** bilder o.l.

Det er **ikke nødvendig** å oppgi kilder hvis du skriver noe som er allment kjent og akseptert.

Eksempel

Det er ikke nødvendig å oppgi kilde til hvis du skriver at «Norge stemte ”nei til EU” i en folkeavstemning i 1994». Hvis du derimot ønsker å oppgi *hvor mange prosent* som stemte

nei, hvordan *fordelingen av nei-stemmer* var i befolkningen, eller hvis du skal *analysere årsaken til og konsekvensene av Norges nei til EU*, må du oppgi kilder.

Kilde: <http://www.ntnu.no/viko/oppgave/brukekilder>

HVA SKJER DERSOM JEG IKKE GJØR DETTE GRUNDIG NOK?

ARBEIDET DITT KAN BLI FAGLIG SETT VERDILØST (DU HAR “JUKSET”), OG JUKS ER EN ALVORLIG SAK:

Prøver og innleveringer - Videregående skole: På prøver og innleveringer i videregående skole annulleres prøven og man står uten vurdering i de læreplanmålene som arbeidet var ment å dekke. Det kan også føre til IV (ikke vurdert) i standpunkt på grunn av at læreren mangler karaktergrunnlag.

Eksamen: Ved fusk vil kandidaten bli vist bort fra eksamen. Han/ho vil ikke kunne ta eksamen på nytt før om ett år og standpunktkarakteren i faget faller bort. § 3-37 i forskrift til opplæringsloven sier noe om fusk på eksamen.

Kilde: http://www.ung.no/skolen/2583_Juksing_på_skolen.html

SLIK UNNGÅR DU MISTANKE OM PLAGIAT (JUKS):

Plagiat?

Fra Aftenposten , 18.6.2009:

Plagiat: Utilbørlig utnyttelse av en annens åndsprodukt, i det man utgir dennes ideer som sine egne, eller som forfatter utnytter en annens verker uten å oppgi denne som kilde; litterært, kunstnerisk tyveri. (Kilde: Store norske leksikon).

Kilde: <http://www.aftenposten.no/meninger/kommentatorer/dragnes/article3128450.ece>

Læreren *Leif Harboe* skriver:

Som lærere opplever vi hovedsakelig *tre varianter av plagiering*:

- at **hele teksten** er kopiert
- at teksten **mer eller mindre består av passasjer** hentet inn fra forskjellige verk, **mer eller mindre omskrevet**
- at det er benyttet ord og formuleringer som læreren - med det kjennskap hun/han har til eleven - ikke forventet (avanserte akademiske formuleringer osv.)

Kilde: http://norskboka.no/kildebruk_del2.htm

Han har også laget **ei side for elever** om hvordan kilder som brukes i arbeidet med egne tekster skal oppgis:

”God bruk av kilder i skolearbeidet “ : Se <http://norskboka.no/sprak/kildebruk.htm>

HVA MED OVERSETTINGSPROGRAM I ENGELSK OG FREMMEDSPRÅK?

Igjen – det du ikke har produsert selv, er juks! Dersom du bruker et *hjelpemiddel* i f. eks. tekstproduksjonen, må du oppgi dette i besvarelsen din. Slike hjelpemidler er f. eks. Textpilot, ordbøker («Clue») og Ordnett Pluss.

LÆRERE OG SENSORER

- skal finne ut hvilken kompetanse en elev har i forhold til fagenes læreplanmål. De vil derfor bruke hjelpemidler som elektroniske søkemotorer og plagiattkontroll for å forvisse seg om at det arbeidet som elevene har levert er genuint og ekte. **En sensor som får mistanke om plagiat i en eksamensbesvarelse skal varsle rektor ved den skolen besvarelsen kommer fra.**

Skolen vår fikk sist vår (våreksamen 2011) en slik henvendelse fra en sensor med besvarelser fra oss. Det viste seg heldigvis (for den aktuelle eleven) at mistanken var ubegrunnet - denne gangen.